

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фінансів і банківської справи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
/Сержанов В.В./
“ 02 ” _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Центральний банк і грошово-кредитна політика»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма	Фінанси і кредит
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

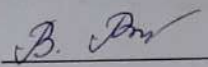
Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Центральний банк і грошово-кредитна політика» для здобувачів вищої освіти галузі знань 07 **Управління і адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування** освітньої програми **Фінанси і кредит.**

Розробник: Чубарь О.Г., доцент, к.е.н., доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів і банківської справи

Протокол №11 від 20.05.2021

Завідувач кафедри фінансів і банківської справи (Варцаба В.І.)

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету протокол № 6 від 01.06.2021

Голова науково-методичної комісії Шуліко А.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3 / 1СТ (2 р.н.)	3 / 1СТ (2 р.н.)
Кількість модулів – 1	Семестр:	
	6/2	6/ 2
Тижневих годин для денної форми навчання: 6 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Лекції	
	24	8
Вид підсумкового контролю: залік	Практичні (семінарські):	
	20	4
	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усно	-	-
	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є опанування студентами знань щодо функціонування центральних банків у банківських та економічних системах країн, їх значення у державному регулюванні ринкової економіки та ролі в проведенні грошово-кредитної політики.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ФК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

ФК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

ФК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

ФК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Центральний банк і грошово-кредитна політика» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 2.4. Гроші і кредит

ОК 2.5. Статистика

ОК 1.14. Макроекономіка
ВК 2.1. Сучасні економічні теорії
ВК 2.2. Економічна статистика
ОК 2.10. Фінанси
ОК 2.13. Банківська система
ВК 2.4. Фінансове право
ВК 2.5. Міжнародні фінанси
ОК 2.15. Інвестування
ВК 2.7. Банківські операції

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Центральний банк і грошово-кредитна політика**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	ПР01
Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.	ПР02
Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.	ПР03
Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.	ПР04
Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	ПР05
Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПР07
Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.	ПР09
Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.	ПР10
Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПР11
Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.	ПР12
Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів	ПР14
Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	ПР16

Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.	ПР18
---	-------------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Центральний банк і грошово-кредитна політика**»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Знати, розуміти та визначати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях фінансових відносин, макроекономічної та монетарної політики, функціонування банківської та парабанківської систем.	ПР01
Демонструвати розуміння теоретичних основ і принципів організації та функціонування центральних банків, особливостей реалізації ними монетарної (грошово-кредитної) політики.	ПР02
Визначати та аналізувати особливості функціонування сучасних систем грошово-кредитного регулювання в різних країнах світу.	ПР03
Розуміти та розкласти на складові етапи трансмісійний механізм грошово-кредитної політики, а також участь у ньому різних суб'єктів фінансового ринку, в т.ч. держави і банків.	ПР04
Володіти методичним інструментарієм діагностики стану грошово-кредитного ринку та монетарної сфери.	ПР05
Розуміти сутність цілей грошово-кредитної політики, обґрунтовувати вибір, оцінювати вплив та ефективність її інструментів.	ПР07
Аналізувати фінансову звітність центрального банку, комерційних банків та фінансових установ, правильно інтерпретувати отриману інформацію, робити висновки за результатами аналізу.	ПР09
Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, даних фінансового ринку та монетарної статистики, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан грошової сфери, правильно інтерпретувати їх зміст, пояснювати їх вплив на явища і процеси в економічній системі.	ПР10
Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері банківської справи, валютного регулювання та грошово-кредитної політики.	ПР11
Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері діяльності центральних банків та проведення грошово-кредитної політики.	ПР12
Вміти абстрактно та критично мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик грошово-кредитної системи та монетарної політики, а також особливостей поведінки їх суб'єктів	ПР14
Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань з реалізації функцій центральних банків та проведення ними грошово-кредитної політики, ґрунтовно оцінювати та інтерпретувати отримані результати.	ПР16
Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні з проблематики монетарного регулювання.	ПР18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- тестування;
- обговорення дискусійних питань;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- реферати, есе;
- практичні (розрахункові) завдання;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студентів з навчальної дисципліни «Центральний банк і грошово-кредитна політика» здійснюється відповідно до графіка:

Модуль	
Модульний контроль за змістовий модуль 1	Модульний контроль за змістовий модуль 2
Підсумковий контроль за модуль : залік	

Протягом семестру студенти вивчають один модуль з дисципліни. Модуль складається з двох змістових модулів. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни становить від 0 до 100 балів і складає середнє арифметичне балів за змістові модулі, кожен із яких оцінюється від 0 до 100 балів. Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання.

Поточний контроль реалізується шляхом оцінювання виконання практичних (розрахункових) завдань, виступів на семінарських заняттях, презентацій матеріалів індивідуальних досліджень, участі в обговоренні дискусійних питань, колоквіумів, тестування тощо.

Поточний контроль здійснюється за такими складовими:

- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль самостійної роботи.

Оцінювання активності під час аудиторних занять

Систематичність та активність оцінюється за 5-ти бальною шкалою (0,1,2...5). Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання самостійної роботи

Виконання самостійної роботи студентів полягає в опануванні теоретичного матеріалу дисципліни та виконанні практичних (розрахункових) завдань. Як засоби контролю застосовуються такі форми: усне опитування, участь в обговоренні дискусійних питань, експрес-опитування, тестування, практичні (розрахункові) завдання. Практичні (розрахункові) завдання містять завдання, спрямовані на визначення рівня володіння студентом теоретичним матеріалом та відпрацювання ним методик розрахунку та аналізу монетарних показників.

Сумарна кількість балів за виконання самостійної роботи складає **45 балів** (див. табл.):

1. Усне опитування, тестування, участь в обговоренні дискусійних питань, реферати, есе та презентації виконаних завдань і досліджень оцінюються у межах від **0 до 25 балів**.
2. Максимальна кількість балів за виконання розрахункового завдання становить **20 балів**.

Студент, який має здобутки в науковій та дослідній роботі в межах навчальної дисципліни, має право бути звільненим від виконання передбачених робочою програмою видів самостійної роботи з отриманням додаткових балів, зокрема:

30 балів: призер предметної олімпіади, конкурсу наукових та студентських робіт міжнародного та всеукраїнського рівня, автор (співавтор) статті у фаховому виданні;

15 балів: призер предметної олімпіади, конкурсу наукових студентських робіт регіонального рівня, автор (співавтор) статті, тез;

5 балів: призер університетських предметних олімпіад, конкурсів наукових студентських робіт, учасник науково-практичних конференцій різних рівнів тощо.

Після виконання кожного змістового модуля (лекції та практичні заняття) здійснюється модульне контрольне оцінювання у вигляді письмової модульної контрольної роботи (МКР). Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали практичні завдання, до модульного контрольного оцінювання (МКР) за змістовий модуль не допускаються.

Модульне контрольне оцінювання.

Після проходження програми змістового модулю у визначений деканатом термін проводиться модульне контрольне оцінювання шляхом виконання письмової модульної контрольної роботи, яка оцінюється у межах **від 0 до 50 балів**. Якщо з об'єктивних причин студент не виконав модульну контрольну роботу у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Студент, який у результаті проходження змістового модуля (модульне контрольне оцінювання та поточне оцінювання) отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Якщо студент хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він повинен складати залік.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані здавати екзамен з дисципліни. У разі, коли відповідь студента під час заліку оцінена менш ніж 60 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Незалежно від того, чи студент складає залік у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на заліку, тобто, виходячи із 100 балів (результати поточного контролю не враховуються), але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Модульна контрольна робота	100
8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	50	

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Сума
Модульна контрольна робота				
T7	T8	T9	T10	100
12,5	12,5	12,5	12,5	
50				

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Систематичність та активність	5	5	4	5
Усне опитування	4	5	4	5
Тестування	1	10	1	10
Участь в обговоренні дискусійних питань	4	5	3	5
Реферати, есе та презентації виконаних завдань і досліджень	2	5	2	5
Практичне (розрахункове) завдання	1	20	1	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

У визначений деканатом термін здійснюється модульне контрольне оцінювання у вигляді письмової роботи (МКР), яка оцінюється у межах **від 0 до 50 балів**.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи №1 входять такі види завдань:

1. Розкрити суть питання (**2 по 10 балів**)
2. Назвати термін (**2 по 5 балів**)
3. Дати визначення (**3 по 5 балів**)
4. Вибрати правильну відповідь (**5 по 1 балу**).

До кожного варіанта модульної контрольної роботи №2 входять такі види завдань:

1. Розкрити суть питання (**5 по 4 бали**)
2. Розв'язати практичне завдання (**2 по 15 балів**)

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується повнота та правильність виконаних завдань.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Незалежно від того, чи студент складає залік у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, залік відбувається в усній формі. У визначений деканатом термін здійснюється підсумковий контроль у вигляді усного заліку, який оцінюється у межах **від 0 до 100 балів**, але при цьому виставлена підсумкова оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку. До кожного варіанта залікового білета входять такі види завдань:

1. Розкрити суть питання (**30 балів**)
2. Знайти правильну відповідь (**10 по 3 бали**)
3. Розв'язати практичне завдання (**2 по 20 балів**)

При виставленні оцінки на підсумковому заліку враховується повнота і правильність виконаних завдань.

Залік оцінюється за 100-бальною шкалою, диференційованою шкалою («зараховано», «незараховано») та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Диференційована шкала	Мін. бал - макс. бал
A	зараховано	90-100
B		82-89
C		74-81
D		64-73
E		60-63
FX	незараховано	35-59
F		0-34

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК І ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА»

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Статус центральних банків.

Емісія грошей та грошово-кредитна (монетарна) політика.

Тема 1. Статус та основні напрями діяльності центральних банків (ЦБ). Статус та організація НБУ

1. Суб'єкти реалізації грошово-кредитної політики. Центральний банк як головний орган реалізації ГКП.
2. Статус і незалежність центральних банків.
3. Утворення НБУ, принципи його організації та основи діяльності.
4. Функції центральних банків. Функції НБУ.
5. Особливості виникнення та розвитку ЦБ.
6. Операції та загальна характеристика балансу ЦБ. Основні статті балансу центрального банку та їх вплив на пропозицію грошей.

Тема 2. Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу.

Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу.

1. НБУ – емісійний центр держави та організатор грошового обігу.
2. Грошові агрегати, структура грошової маси.
3. Грошові агрегати банківської системи України.
4. Швидкість обігу грошей, коефіцієнт монетизації ВВП, їх розрахунок і значення.
5. Регламентація обороту готівки у позабанківській сфері.
6. Регулювання касових операцій банків. Організація емісійно-касової роботи в системі Національного банку України.

Тема 3. Рефінансування банків. Взаємовідносини НБУ з КБ.

1. Суть і значення кредитів, що надаються центральними банками комерційним банкам.
2. Розвиток кредитних відносин НБУ з комерційними банками.
3. Основні операції НБУ з регулювання ліквідності.
4. Операції РЕПО, їх сутність і значення у механізмах рефінансування.
5. Депозитні сертифікати НБУ як інструмент грошово-кредитної політики.
6. Основні напрями з регулювання НБУ діяльності КБ.

Тема 4. Сутність і цілі грошово-кредитної (монетарної) політики (ГКП).

1. Сутність та інституційна основа ГКП.
2. Суть, стратегічні і тактичні цілі грошово-кредитної політики.

3. Основні напрями і завдання ГКП НБУ на сучасному етапі. Політика інфляційного таргетування (ІТ).

Тема 5. Інструменти грошово-кредитної політики.

1. Класифікація та загальна характеристика інструментів і методів ГКП.
2. Регулювання офіційної облікової ставки (ОС) і її вплив на пропозицію грошей. Роль ОС за режиму ІТ.
3. Обов'язкове резервування як інструмент ГКП.
4. Операції на відкритому ринку цінних паперів.
5. Монетарні інструменти прямої дії.

Тема 6. Механізм реалізації грошово-кредитної політики. Регулювання пропозиції грошей.

1. Шляхи залучення (створення) депозитів комерційними банками.
2. Мультиплікативне розширення і згортання депозитів і кредитів
3. Фактори, які обмежують розширення депозитів.
4. Грошова база і контроль за нею з боку центрального банку.
5. Грошові мультиплікатори m_1 та m_2 .

Змістовий модуль 2. Валютна політика. ЦБ як банкір, фінансових агент уряду та організатор платіжної системи.

Тема 7. Центральний як банк банків і фінансовий агент уряду.

1. Основні напрями діяльності ЦБ з обслуговування уряду.
2. Забезпечення касового виконання ДБ.
3. Роль НБУ в управлінні зовнішнім і внутрішнім державним боргом.

Тема 8. Валютна політика і валютне регулювання.

1. Зміст, основні напрями та форми валютної політики.
2. Валютні обмеження і конвертованість валют.
3. Режими та регулювання валютних курсів.
4. Діяльність центрального банку з управління золотовалютними резервами.
5. Напрями та особливості валютної лібералізації в Україні.

Тема 9. Місце і роль ЦБ в організації та регулюванні платіжних систем.

1. Загальні вимоги щодо організації та регулювання платіжної системи.
2. Система електронних міжбанківських платежів (СЕМП) Національного банку України.
3. Система електронних платежів (СЕП) Національного банку України.
4. Національна система масових електронних платежів (НСМЕП).

Тема 10. Регулювання банківської діяльності та нагляд.

1. Необхідність, задачі та організація банківського регулювання та нагляду.
2. Економічні нормативи, що регламентують діяльність комерційних банків.
3. Загальна характеристика та цілі рейтингової системи CAMELSO.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п(с)	лаб	інд	с.р.		л	п(с)	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Статус та основні напрями діяльності центральних	8	4	2	-	-	2	10	1	-	-	-	10

банків (ЦБ). Статус та організація НБУ												
Тема 2. Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу.	8	2	2	-	-	4	8	2	-	-	-	6
Тема 3. Рефінансування банків. Взаємовідносини НБУ з КБ.	8	2	2	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Тема 4. Сутність і цілі грошово-кредитної (монетарної) політики (ГКП).	6	2	-	-	-	4	8	-	1	-	-	6
Тема 5. Інструменти грошово-кредитної політики.	8	2	2	-	-	4	10	1	-	-	-	10
Тема 6. Механізми реалізації грошово-кредитної політики та формування пропозиції грошей.	8	2	2	-	-	4	14	2	1	-	-	10
МКР№1	2		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 1	48	14	12	-	-	22	54	6	2	-	-	46
Тема 7. Центральний банк банків і фінансовий агент уряду.	14	2	2	-	-	10	14	1	1	-	-	12
Тема 8. Валютна політика і валютне регулювання	12	4	2	-	-	6	12	1	-	-	-	11
Тема 9. Місце і роль ЦБ в організації та регулюванні платіжних систем.	8	2	2	-	-	4	5	-	1	-	-	4
Тема 10. Регулювання	6	2	-	-	-	4	5	-	-	-	-	5

банківської діяльності та нагляд.													
МКР№2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2	42	10	8	-	-	24	36	2	2	-	-	32	
Усього годин	90	24	20	-	-	46	90	8	4	-	-	78	

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ п/п	Тема і план	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Статус та основні напрями діяльності центральних банків (ЦБ). Статус та організація НБУ	2	-
2	Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу.	2	-
3	Рефінансування банків. Взаємовідносини НБУ з КБ.	2	-
4	Сутність і цілі грошово-кредитної політики.	-	1
5	Інструменти грошово-кредитної політики.	2	-
6	Механізм реалізації грошово-кредитної політики. Регулювання пропозиції грошей.	2	1
7	Модульна контрольна робота №1	2	-
8	Змістовий модуль 1	12	2
9	Центральний як банк банків і фінансовий агент уряду.	2	1
10	Валютна політика і валютне регулювання.	2	-
11	Місце і роль ЦБ в організації та регулюванні платіжних систем.	2	1
12	Регулювання банківської діяльності та нагляд.	-	-
13	Модульна контрольна робота №2	2	-
14	Змістовий модуль 2	8	2
	Всього	20	4

6.4. Самостійна робота студентів

№ п/п	Тема і план	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Статус та основні напрями діяльності центральних банків (ЦБ). Статус та організація НБУ.	4	10
2	Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу.	4	6
3	Рефінансування банків. Взаємовідносини НБУ з КБ.	4	4
4	Сутність і цілі грошово-кредитної політики.	2	6
5	Інструменти грошово-кредитної політики.	4	10
6	Механізм реалізації грошово-кредитної політики. Регулювання пропозиції грошей.	4	10
	Змістовий модуль 1	22	46
7	Центральний як банк банків і фінансовий агент уряду.	8	12
8	Валютна політика і валютне регулювання.	8	11
9	Місце і роль ЦБ в організації та регулюванні платіжних систем.	4	4
10	Регулювання банківської діяльності та нагляд.	4	5

	Змістовий модуль 2	24	32
	Всього	46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна «**Центральний банк і грошово-кредитна політика**»:

- Комп'ютерний клас з базовим системним програмним забезпеченням та необмеженим відкритим доступом до Інтернет-мережі;
- Комплект мультимедійного обладнання;
- Навчальна платформа Moodle.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Формування монетарної економіки і монетарної політики Національного банку України в контексті розвитку світової економічної теорії : [монографія] / авт. кол.; [за наук. ред. Т. С. Смовженко, канд. екон. наук, доц. Г. Я. Стеблій]. – К. : УБС НБУ, 2010. – 271 с.
2. Формування монетарної політики національного банку в контексті забезпечення сталого розвитку економіки України : [монографія] / О. М. Колодізев, І. О. Губарева, Є. М. Огородня ; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. – Х. : ІНЖЕК, 2015. – 325с.
3. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Навч. посіб./ За ред. Косової Т. Д., Папаїки О. О. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 328 с. <https://westudents.com.ua/knigi/17-tsentralniy-bank-groshovo-kreditna-politika-kosova-td.html>.
4. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підруч. / А.В. Сілакова, Г.І. Лановська, Н.І. Климаш, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко.– Львів «Магнолія 2006», 2015. – 224 с. Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/21002/1/The%20Central%20Bank%20and%20monetary%20policy.pdf>

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА:

5. Коваленко В. В. Центральний банк і грошово-кредитна політика / В.В. Коваленко, К.Ф. Черкашина: Навч. метод. посібник / Українська академія банківської справи Національного банку України. — Суми.: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. — 138 с.
6. Козюк В.В. Незалежність центральних банків / В.В. Козюк. — Тернопіль: Карт-бланш, 2003. — 244 с.
7. Козюк В.В. Центральний банк і грошово-кредитна політика. – Тернопіль: Джура, 1999.
8. Леончук І. Д. Операції центрального банку: навч. посібн. / І. Д. Леончук. – К. : Алерта, 2005. – 143 с.
9. Любунь О. С. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності / О.С. Любунь, І.В. Іванець, Б.П. Адамик: Навч. посіб. — К. : Університет економіки та права «Крок», 2005. —512 с.
10. Любунь О.С. Банківський нагляд / О.С. Любунь, К.Є. Раєвський: Підручник.— К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 416 с.
11. Монетарний трансмісійний механізм в Україні: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 9 / В.І. Міщенко. О.І. Петрик. А.В. Сомик. Р.С. Лисенко та ін. — К.: Національний банк України, Центр наукових досліджень, 2008. — 144 с.
12. Політика Національного банку України щодо подолання фінансово-економічної кризи і формування монетарних передумов розвитку економіки [Текст] : матеріали наук.-

практ. конф., 5-6 листоп. 2015 р., м. Київ / ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана" [та ін.] ; [відп. ред. С. М. Аржевітін]. - Київ : Ун-т банк. справи, 2016. - 339 с.

13. Пуховкіна М. Ф. Центральний банк та грошово-кредитна політика : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / М. Ф. Пуховкіна, Т. П. Остапишин, В. С. Білошапка ; [редкол.: М. І. Диба (голова), І. Б. Івасів, А. М. Мороз та ін.] ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – 4-те вид., переробл. і доповн. – К. : КНЕУ, 2010. – 312 с.

14. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст] : монографія / [О. В. Дзюблюк та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Дзюблюка ; Терноп. нац. екон. ун-т, Каф. банк. справи. - Тернопіль : Осадца Ю. В. [вид.], 2017. - 297 с.

Основні нормативні документи:

1. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління НБУ від 28 серпня 2001 р. № 368 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>.
2. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6.12.2019 року № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.
4. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 5.04.2001 р. № 2346-III . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>.
5. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
6. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. №2121-111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.

Сайти інформаційних ресурсів:

1. www.aub.org.ua – офіційний сайт Асоціації українських банків
2. www.bank.gov.ua - офіційний сайт НБУ
3. www.ecb.int – офіційний сайт ЄЦБ
4. www.imf.org – офіційний сайт МВФ
5. www.rada.gov.ua - офіційний сайт Верховної Ради України

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток
__). (потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
_____ (підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток
__). (потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
_____ (підпис) (Прізвище ініціали)